

Trường Đại học Mỹ thuật Việt nam - Hành trình 95 năm

Năm 1925, Trường Mỹ thuật Đông Dương khai giảng khóa học đầu tiên với ba ngành đào tạo: Hội họa, Điêu khắc, Kiến trúc, đây là điểm mốc lịch sử quan trọng đối với mỹ thuật Việt Nam hiện đại. Lấy phương pháp khoa học của nghệ thuật phương Tây kết hợp với nghệ thuật truyền thống làm nền tảng, một cơ sở đào tạo nghệ thuật tạo hình trình độ đại học ra đời. Sự ra đời của Trường Mỹ thuật Đông Dương tạo cơ sở khoa học để làm phong phú hơn nghệ thuật dân tộc, là cầu nối giữa nghệ thuật truyền thống với nghệ thuật nhân loại, giữa nghệ thuật Phương Đông với nghệ thuật phương Tây. Bởi vậy, lịch sử mỹ thuật hiện đại Việt Nam gắn liền với vai trò của Trường Mỹ thuật Đông Dương. Trường Mỹ thuật Đông Dương được thành lập có tính tất yếu của lịch sử. Tuy nhiên không thể thiếu vai trò của họa sĩ Victor Tardieu, vị hiệu trưởng đầu tiên của nhà trường, cũng như sau này là vai trò của họa sĩ Tô Ngọc Vân, vị hiệu trưởng đầu tiên người Việt Nam người có công trong sự nghiệp đào tạo và sáng tạo nghệ thuật của nền Mỹ thuật hiện đại Việt Nam. Trải qua các giai đoạn lịch sử, Trường có sự thay đổi về tên như: Trường Mỹ Thuật Đông Dương, Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương, Trường Mỹ thuật Việt Nam, Trường Cao đẳng Mỹ thuật Việt Nam, Trường Đại học Mỹ thuật Hà Nội nay là Trường Đại học Mỹ thuật Việt Nam. Đồng thời gắn với mỗi giai đoạn lịch sử, mục tiêu, quan điểm, phương thức đào tạo của nhà trường có những thay đổi để phù hợp với yêu cầu xã hội. Từ năm 1925 đến năm 1945, dưới sự lãnh đạo của hai hiệu trưởng người Pháp (Victor Tardieu và Evariste Jonchère) đã đào tạo được thế hệ họa sĩ, nhà điêu khắc, kiến trúc sư, những người thầy mỹ thuật đầu tiên, những tác giả đầu tiên và giữ vị trí quan trọng trong lịch sử mỹ thuật Việt Nam hiện đại. Sau cách mạng tháng Tám năm 1945, do hoàn cảnh kháng chiến, mặc dù Trường Cao đẳng Mỹ thuật được thành lập theo quyết định của bộ quốc gia giáo dục nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa nhưng không tổ chức đào tạo được. Năm 1950, Trường tiến hành đào tạo tại chiến khu Việt Bắc, với phương châm “học trong cuộc sống” giảng viên và sinh viên bám sát nhiệm vụ kháng chiến, phục vụ các chiến dịch. Với phương thức nghiên cứu từ thực tế cuộc sống, giai đoạn này có nhiều tác phẩm là những bức vẽ trực họa, ký họa có giá trị nghệ thuật và tư liệu lịch sử. Giai đoạn này trường có tên là Trường Mỹ thuật.

Thầy trò Trường Mỹ thuật Việt Nam

Bác Hồ đến thăm trường năm 1955

Từ năm 1955 đến năm 1975, đây là thời kỳ nhà trường vận dụng nhiều hình thức đào tạo để đáp ứng yêu cầu xã hội. Ngoài trình độ học đào tạo đại học, trung cấp với hệ chính quy và tại chức, nhà trường còn tổ chức đào tạo các lớp ngắn hạn kịp thời đáp ứng cán bộ cho phong trào mỹ thuật ở địa phương. Tuy có nhiều khó khăn, nhưng giai đoạn này nhà trường đã đào tạo có hệ thống và chính quy, bổ sung đội ngũ cán bộ, giảng viên cho một số trường như Đại học Mỹ thuật Công nghiệp Hà Nội, Đại học Mỹ thuật Thành phố Hồ Chí Minh (năm 1975)... Nhiều cán bộ, giảng viên và sinh viên khi ra trường đã trở thành những tác giả có vị trí trong nền Mỹ thuật Việt Nam hiện đại với những tác phẩm đạt giải lớn trong và ngoài nước. Gắn với lịch sử dân tộc, trong kháng chiến chống Pháp, trong xây dựng chủ nghĩa xã hội và đặc biệt trong cuộc cách mạng giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước, nhiều giảng viên, sinh viên của nhà trường đã vào chiến trường tham gia các chiến dịch, sáng tác và ghi chép nhiều tài liệu, là tư liệu có giá trị để sáng tác các tác phẩm sau này. Giảng viên và sinh viên thực sự là nghệ sĩ, chiến sĩ trên mặt trận văn hóa - nghệ thuật. Từ năm 1975 đến nay, nhà trường có nhiều có điều kiện phát triển về cơ sở vật chất, trang thiết bị dẫn

đáp ứng yêu cầu đào tạo, các giảng viên được đào tạo toàn diện, có kiến thức chuyên sâu. Trường đã xây dựng được đội ngũ các giáo sư, phó giáo sư, tiến sĩ, giảng viên, những chuyên gia có trình độ cao được đào tạo trong nước cũng như có nhiều nước phát triển. Hiện nay, trường đào tạo trình độ đại học khối 6 ngành (Hội họa, Đồ họa, Thiết kế đồ họa, Điêu khắc, Sư phạm mỹ thuật, Lý luận và lịch sử phê bình mỹ thuật).

Từ năm 1995, với chủ trương đào tạo gắn với nghiên cứu khoa học, cơ cấu tổ chức nhà trường có Viện Mỹ thuật với chức năng nghiên cứu chuyên sâu về mỹ thuật trong nước và thế giới, không chỉ phục vụ nghiên cứu mang tính chiến lược trong lĩnh vực mỹ thuật mà còn phục vụ, hỗ trợ công tác đào tạo của nhà trường. Hiện nay, xã hội có những biến đổi sâu sắc, ảnh hưởng toàn diện và mạnh mẽ đến mọi mặt đời sống. Toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế là một xu hướng tất yếu, khách quan. Thành tựu của khoa học tạo cơ hội cho tiến trình hiện đại hóa giáo dục. Đặc điểm của nghệ thuật tạo hình trên thế giới từ nửa cuối thế kỷ XX đến nay là ứng dụng khoa học công nghệ sáng tác nghệ thuật. Nghệ thuật có khuynh hướng phá vỡ ranh giới giữa các loại hình, thể loại, có sự tham gia của khoa học kỹ thuật với vai trò là chất liệu, có sự kết hợp đan xen giữa các nghệ thuật khác nhau để hình thành nghệ thuật mới. Sáng tác nghệ thuật đề cao sự ứng tác, phản ứng chống lại các quy chuẩn của nghệ thuật hiện đại, dễ hòa nhập, mang hơi thở của cuộc sống đời thường, tính cập nhật, thời sự của nhiều lĩnh vực đời sống xã hội. Đây là những thách thức đòi hỏi nhà trường có những đổi mới trong công tác quản lý, đào tạo, nghiên cứu khoa học và sáng tác. Để phù hợp với thực tiễn, đáp ứng nguồn nhân lực chất lượng cao trong lĩnh vực mỹ thuật cho xã hội, từ khi đất nước đổi mới đến nay, nhà trường tập trung phát triển đội ngũ giảng viên có trình độ chuyên môn cao; phát triển cơ sở vật chất đáp ứng tốt nhu cầu dạy và học; phát triển chương trình, giáo trình đào tạo trên cơ sở đào tạo của các ngành, chuyên ngành mới đáp ứng nhu cầu xã hội; đổi mới phương pháp dạy và học, kiểm tra, đánh giá; xây dựng hệ thống học liệu tiên tiến, phong phú; nâng cao hiệu quả nghiên cứu khoa học phục vụ đào tạo; xây dựng hệ thống đảm bảo chất lượng và triển khai kiểm định chất lượng giáo dục; phát triển hợp tác liên kết đào tạo, nghiên cứu khoa học và sáng tác với các trường, học viện, viện nghiên cứu uy tín trong và ngoài nước. Với thành tích đạt được trong sự nghiệp đào tạo,

Trường Đại học Mỹ thuật Việt Nam đã được Nhà nước tặng thưởng Huân chương lao động hạng Ba (1980, 2010), Huân chương lao động hạng Hai (1982), Huân chương Độc lập hạng Ba (1985), Huân chương lao động hạng Nhất (1990), Huân chương Độc lập hạng Hai (2000), Huân chương, Độc lập hạng Nhất (2005); phần lớn nghệ sĩ được tặng giải thưởng Hồ Chí Minh, giải thưởng Nhà nước về văn học nghệ thuật trong lĩnh vực Mỹ thuật được đào tạo tại trường.

90 năm là một hành trình lịch sử vẻ vang trong sự nghiệp đào tạo của Trường Đại học Mỹ thuật Việt Nam, thành tích có được ngày nay ghi dấu công sức của cán bộ, viên chức, của giảng viên, sinh viên các thế hệ, sự quan tâm chỉ đạo của các đồng chí lãnh đạo Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, Bộ Giáo dục và Đào tạo.

Lịch sử 90 năm đã khẳng định chất lượng của một cơ sở đào tạo lâu năm và uy tín hàng đầu của cả nước trong lĩnh vực nghệ thuật. Nơi tạo lập môi trường học tập, nghiên cứu khoa học và sáng tác mỹ thuật chuyên nghiệp, phát huy tốt nhất, tiềm năng sáng tạo của người học./.

PGS.TS. Lê Văn Sửu